Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXX № 15 (3530) Варшава, 13 квітня 2025 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254

Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото Павла Лози

Урочистості з нагоди вшанування пам'яті отця Михайла Вербицького в Млинах. с. 2

Перемиський відділ – це не лише Народний дім. с. 8

«Закінчення школи з гуртожитком – це повна підготовка до життя». с. 12

ISSN 027-8254
15
9 770027 825252

eprasa.pl c6718f844b

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

Урочистості з нагоди вшанування пам'яті отця Михайла Вербицького в Млинах

У Млинах відбулися виняткові відзначення в пам'ять про отця Михайла Вербицького – греко-католицького священника, автора музики до українського гімну «Ще не вмерла Україна». Захід зібрав численних польських та українських гостей.

Урочистості, які пройшли 22 березня на могилі отця Вербицького, мали особливий характер. Вони були присвячені кільком важливим ювілеям: 210-річчю від дня народження творця державного гімну України, 155-річчю з дня його смерті та 20-річчю освячення пантеону.

Відзначення розпочалися спільним виконанням гімнів Польщі та України. Потім відбулася панахида за участю духовенства. Молитви очолили греко-католицький архиєпископ перемисько-варшавський Євген Попович, апостольський екзарх Німеччини та Скандинавії на пенсії єпископ Петро Крик, протоігумен василіян у Варшаві отець Ігор Максим, отець доктор Богдан Прах з Українського католицького університету у Львові та інші греко-католицькі священники.

Серед учасників були також білоцерківський митрополит Православної церкви України архиєпископ Євстратій Зоря та парох римо-католицької парафії в Корчовій отець Веслав Слиш.

Сьогодні церква в Млинах є філією парафії в Корчовій, яка ще більше поєднує традиції та конфесії. Саме там після смерті в грудні 1870 року на прицерковному цвинтарі поховали отця Михайла Вербицького. А кам'яний надгробок у формі ліри на його могилі подарували учасники Львівської академічної капели «Бандурист». Інші джерела стверджують, що новий меморіал був створений лише в 1934 році.

Посол України Василь Боднар

У часи Радянського Союзу за спів слів «Ще не вмерла Україна» карали. Тому люди приїжджали таємно, щоб доглядати за могилою. У 1992 році пісню було затверджено як гімн України на державному рівні.

Натомість офіційне відкриття каплиці над могилою Михайла Вербицького відбулося 12 квітня 2005 року за участю тодішнього президента України Віктора Ющенка, який заклав капсулу під гранітну плиту біля поховання. Тоді українська сторона звернулася до Олександра Бачика, котрий від 2012 року є почесним консулом України в Перемишлі, щоб він опікувався пантеоном. Минулого року українець повністю профінансував генеральний ремонт пантеону.

Олександр Бачик та архиєпископ Євстратій Зоря

Архиєпископ Євген Попович та Володимир Середа

eprasa.pl c6718f844b

Під час церемонії посол України в Польщі Василь Боднар подякував Олександру Бачику та українській громаді за піклування про українські меморіальні місця.

Зачитуючи лист міністра закордонних справ України Андрія Сибіги до організаторів та учасників урочистості, дипломат зазначив, що мелодія «Ще не вмерла Україна» – не просто символ української державності.

– Вона є духовним натхненником, який дає сили нашому народові на його такому непростому шляху до свободи й процвітання. Ця музика і ці слова дають нам силу і стійкість, віру в перемогу та щасливе майбутнє України як невід'ємної складової європейського і євроатлантичного простору, – зазначив посол і додав. – Користуючись цією нагодою, висловлюю слова вдячності почесному консулу України в Перемишлі панові Олександру Бачику та всій місцевій громаді українців. Завдяки вашій невтомній праці ми зберігаємо світлу пам'ять про наших видатних діячів, ретельно плекаючи українське в Польщі.

Під час святкувань присутні на них українські консули, зокрема генеральний консул України у Любліні Олег Куць, консул України у Любліні Василь Йордан, консул України у Любліні Андрій Загорський та почесний консул України в Перемишлі Олександр Бачик, отримали з рук архиєпископа Євстратія Зорі нагороду Помісної православної церкви України – орден Архистратига Михаїла II ступеня.

Своєю чергою греко-католицький архиєпископ Євген Попович тим, хто має заслуги перед цим місцем, вручив медаль блаженнішого Йосафата Коциловського.

Цю медаль отримали Іван Грицак – надзвичайний і повноважний посол України в Чехії, а раніше довголітній генеральний консул України в Любліні, Олександр Бачик – почесний консул України в Перемишлі, Володимир Середа – з 2000 року голова Об'єднання товариств депортованих українців «Закерзоння», посмертно Степан Лукашик, який у 2003-2005 роках був заступником голови Львівської обласної державної адміністрації, отець митрат Богдан Степан – довголітній греко-католицький парох у Хотинці й опікун церкви та пантеону в Млинах, отець протоієрей Іван Тарапацький – сьогоднішній греко-католицький парох у Хотинці та теперішній опікун кладовища й місця пам'яті отця Михайла Вербицького.

Під час урочистостей, які завершилися покладанням вінків до пам'ятника отця Вербицького, взяли участь представники обласної влади зі Львова, наукових середовищ з Польщі та України, а також Об'єднання українців у Польщі з головою Мирославом Скіркою, секретарем Мирославом Купичем та головою Перемиського відділу ОУП Ігорем Горківом. Органи самоврядування Підкарпатського воєводства представляли Малґожата Майка-Онишкевич з канцелярії управління, котра була присутня від імені маршалка Владислава Ортиля, а також представники місцевих органів влади.

Музичне оформлення цієї урочистої події забезпечив академічний жіночий хор «Аколада» з Яворова, а насамкінець молодь із Комплексу шкіл імені Маркіяна Шашкевича в Перемишлі виступила з мініконцертом.

***

Захід у Млинах організував почесний консул України в Перемишлі Олександр Бачик та парох парафії Різдва Пресвятої Богородиці в Хотинці УГКЦ отець Іван Тарапацький. ●

eprasa.pl c6718f844b

Заняття для дітей у ґданській домівці

У Ґданську запрошують на недільні заняття для дітей, що проходитимуть на базі українського садочка в домівці. Як зазначено на фейсбук-сторінці «Домівка Гданськ», ще є вільні місця в групі для 3-5 та 6-8 років. Чергові заняття для дітей відбуватимуться 13 та 27 квітня з 11:30 до 13:00. Записи за адресою: вул. Аксамітна 4А (домівка ОУП у Ґданську).

Наприкінці квітня мають розпочатися ексгумації жертв Волинської трагедії

За словами посла України в Польщі Василя Боднара, виїзд польської групи до села Пужники в Тернопільській області заплановано на 27-28 квітня. Про це дипломат повідомив Польському радіо. Після того, як польська група прибуде до Пужників, має розпочатися ексгумація жертв Волинської трагедії.

«Треба починати роботу. Також триває праця робочої групи щодо інших місць. Найближчими днями має бути більше інформації про це. Ми рухаємось у правильному напрямку», – сказав посол України в Польщі в ефірі Третього каналу Польського радіо.

Як читаємо у повідомленні на сайті радіостанції, від Пужників, великого польського села на Поділлі в Тернопільській області, де проживала майже тисяча осіб, залишився лише колишній цвинтар із фундаментами костелу.

Там проводитимуть ексгумаційні роботи під керівництвом професора Анджея Оссовського з Поморського медичного університету в Щеціні. У них візьмуть участь археологи, антропологи, судові медики та генетики. Також долучаться представники Інституту національної пам'яті Польщі й фонду «Свобода та демократія». Спеціалісти візьмуть останки жертв і спробують їх ідентифікувати.

Річниця смерті Мирона Сича

4 квітня у греко-католицькому храмі в Ольштині відбулася служба божа у річницю смерті Мирона Сича. Після богослужіння було освячено пам'ятник на могилі на цвинтарі «Дивіти» в Ольштині, де похований українець.

Слід додати, що кількома днями раніше, 28 березня, у Ґурові-Ілавецькому відбулося урочисте присвоєння імені Мирона Сича місцевому Комплексу шкіл з українською мовою навчання.

Основні урочистості, пов'язані з цією подією, відбудуться 14 червня цього року.

«Щиро запрошуємо всіх разом відсвяткувати цей надзвичайно важливий день для нашої шкільної спільноти», – зазначено на фейсбук-сторінці школи.

Нагадаємо: Мирон Сич – учитель за фахом та довголітній діяч Об'єднання українців у Польщі – помер 4 квітня минулого року на 64-му році життя.

Він був засновником Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Ґурові-Ілавецькому, у якому протягом багатьох років працював директором та вчителем. У 2007 році пройшов до польського Сейму, де був депутатом два скликання. До самої смерті виконував обов'язки віцемаршалка Вармінсько-Мазурського воєводства.

Спікери Сейму та Сенату Польщі отримали українські державні нагороди

31 березня до України прибули очільники парламентів країн-членів Євросоюзу, які взяли участь у міжнародному саміті в Бучі «The Bucha Summit 2025».

Захід, який відбувся за участі президента України Володимира Зеленського, організували до третьої річниці визволення міста від російської окупації та оприлюднення інформації про злочини, вчинені росіянами над мирним населенням України. Учасники саміту, зокрема, ухвалили спільну заяву про необхідність розслідувати кожен воєнний злочин російської федерації, покарати винних і не допустити повторення трагедій.

На саміті, серед інших, були маршалкиня Сейму Польщі Шимон Головня та маршалок Сенату Малґожата Кідава-Блонська. Спікери обох палат польського парламенту отримали державні нагороди від президента України – орден князя Ярослава Мудрого «за вагомий особистий внесок у зміцнення міждержавного співробітництва, підтримку державного суверенітету та територіальної цілісності України».

Шимон Головня отримав орден князя Ярослава Мудрого II ступеня, а Малґожата Кідава-Блонська – орден III ступеня.

«Завжди потрібно бути на стороні жертви, а не агресора. Буча як символ має залишитися в нашій моральній ДНК назавжди. Усі дискусії щодо майбутнього України мають відбуватися в контексті російських злочинів як пункту відліку», – наголосив у своєму виступі маршалок Шимон Головня, про що читаємо на офіційній фейсбук-сторінці Сейму Польщі.

Відзнаки польським парламентаріям вручив голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук.

Нагадаємо, що орден князя Ярослава Мудрого – це державна нагорода України для відзначення громадян за видатні заслуги перед українською державою, зокрема в галузі державного будівництва, розвитку економіки, науки, освіти, культури, мистецтва, охорони здоров'я, а також за визначну благодійницьку, гуманістичну та громадську діяльність. Орден князя Ярослава Мудрого має п'ять ступенів, і це одна з найвищих українських державних нагород, яка може бути призначена іноземцям.

Слід додати, що 12 березня орден князя Ярослава Мудрого V ступеня отримав Юрій Рейт, перший голова ОУП, який зараз очолює Громадську ініціативу з догляду за могилами воїнів УНР у Варшаві. А у 2023 році цю відзнаку присуджено іншому представнику української меншини – Олександру Бачику, почесному консулу України в Перемишлі.

Подяка довголітнім діячам Об'єднання зі Щеціна

30 березня у світлиці домівки у Щеціні відбулася зустріч новообраної управи Щецінського відділу й гуртка ОУП з громадою. Як читаємо на фейсбук-сторінці відділу, під час події представники обох управ та почесний консул України в Щеціні Генрик Колодій урочисто подя-

eprasa.pl c6718f844b

кували багатолітнім діячам Об'єднання Іванові Сирнику та Степану Колосівському за їхню віддану, копітку працю на благо нашої спільноти.

«Не бракувало сліз та зворушливих спогадів обох почесних гостей про їхню кількадесятилітню активність в нашій громаді. Пане Іване, Пане Степане – низький Вам уклін і подяка за все, що Ви зробили для нашої домівки та українців у Польщі й в Україні», – написано у повідомленні на сторінці Щецінського відділу ОУП у соцмережах.

У другій частині зборів відбулися проміжні вибори до управи щецінського гуртка ОУП, до якої прийнято Анну Росу та Максима Левосюка. Відтак з 30 березня управа гуртка ОУП у Щеціні працює в складі: Ігор Качор – голова, Ярослав Білас – заступник голови, Олександр Філь – секретар, Івона Ковальчук – скарбнича та Галина Фелісяк, Анна Роса і Максим Левосюк – члени управи.

Фото з фейсбук-сторінки Щецінського відділу ОУП

Зустріч представників організації нацменшин Сілезького воєводства

26 березня у Катовицях відбулася зустріч представників організацій етнічних та національних меншин Сілезького воєводства, яку організувала уповноважена сілезького воєводи у справах національних та етнічних меншин Маґдалина Шевчук-Штурц. Про подію на своїй сторінці у фейсбуці повідомляє катовицький гурток ОУП.

Українську меншину на зустрічі представляли члени катовицького гуртка Об'єднання, зокрема заступник голови Петро Кормило, скарбнича Христина Богонюк-Гаївка, секретарка гуртка Василина Клименко та членкиня управи Марія Кормило.

Під час зустрічі обговорено поточну співпрацю державних та воєводських органів влади з питань національних та етнічних меншин.

Директор департаменту віровизнань та національних меншин Міністерства внутрішніх справ та адміністрації представив звіт про фінансування меншин за 2025 рік. Актуальну інформацію про безпекову ситуацію та злочини на ґрунті ненависті виголосив помічник комісара Адам Долєжич, уповноважений начальника воєводської поліції Катовиць із питань захисту прав людини.

Під час зустрічі голос взяли й представники нацменшинних організацій. Заступник голови гуртка ОУП у Катовицях подякував воєводській та державній владі й громадянам Польщі за допомогу, підтримку, солідарність з українським народом у боротьбі з агресією росії. Українець також закликав посилити інформування громадськості Польщі про те позитивне явище, що понад 770 тисяч громадян України влаштувалися на роботу й сплачують належні внески та податки до державного бюджету, що сприяє розвитку польської економіки.

«Ця інформація має на меті протидіяти дезінформації та пропаганді, яка хоче показати, що біженці від війни отримують лише пільги та різного роду підтримку, що нібито погіршує стан економіки Польщі, призводить до напруги в польсько-українських відносинах та зростання ненависті на національному ґрунті», – читаємо у дописі катовицького гуртка ОУП.

Під час зустрічі також виступили представники єврейської громади.

Відзначення представників української громади з Валча

Щороку влада міста Валч (Західнопоморське воєводство) вшановує людей, фірми та установи, які мали значний вплив на розвиток і популяризацію міста. 7 березня в Культурному центрі у Валчі оголосили переможців цьогорічної «Галі лідерів 2025» (Gala Liderów 2025).

«Під час „Галі лідерів 2025" ми мали честь відзначити людей, компанії та установи, чиї щоденні дії змінюють наше місто на краще», – читаємо у дописі мера міста Мацея Жебровського, опублікованому після церемонії на його фейсбук-сторінці.

Одну з нагород – «Валецькі ангели» – отримали діячі, які надають безкорисливу допомогу нужденним, зокрема постраждалим від повені та під час війни в Україні.

Серед лауреатів цієї нагороди є фонд «Просвіта», який на події представляли голова управи фонду Христина Сирник та Марко Сирник – голова ради фонду.

Нагадаємо, що фонд «Просвіта» був заснований у 2015 році як незалежна, неприбуткова, громадська організація. Його метою, серед іншого, є ініціювання, підтримка та проведення освітньої та культурної діяльності української національної меншини в Польщі. Зокрема, організація є видавцем журналу «Рідна мова», робочих зошитів з українознавства «Подорож Україною». Також роками організовує Мандрівний фестиваль української культури. Це щорічні покази українських фольклорних ансамблів, які відбуваються влітку в кількох містах Західнопоморського воєводства. Звичайно, члени фонду активно допомагають і Україні.

На фото – мер міста Валч вручає нагороду Марку та Христині Сирникам.

Фото з фейсбук-сторінки Мацея Жебровського

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl c6718f844b

Петро АНДРУСЕЧКО, Київ

Як Трампу не вдається зупинити війну

В Україні мало хто вірить у можливе швидке дипломатичне врегулювання війни, хоча б на рівні припинення вогню. Наразі нічого не змінюється для українських військових в театрі бойових дій, а також для мешканців тилу. Бойові дії тривають по всій лінії фронту, а українські міста обстрілюються ракетами і дронами-камікадзе.

У неділю, 6 квітня, росія атакувала балістичними ракетами Київ, а крилаті ракети, випущені з кораблів і бомбардувальників, завдали ударів по інших регіонах України. Увечері 4 квітня росія завдала удару балістичною ракетою «Іскандер-М» по одному з мікрорайонів Кривого Рогу. росіяни заявили, що напад був спрямований на місце зустрічі українських військовослужбовців з іноземними інструкторами. Однак під час атаки була використана ракета з касетною боєголовкою, що призначена для ураження «живої сили». Тобто дуже неточною зброєю вдарили по житловому масиву, коли на вулицях було багато людей, а поруч розташовані школа й дитячий майданчик. В результаті загинуло 19 людей, з них 9 дітей і ніяких військових там не було. Чистий терор, по-іншому це не можна назвати.

А як щодо обіцяного Трампом припинення вогню?

Останнім часом навіть зі Сполучених Штатів лунають голоси тих, хто розчаровується у російському підході до переговорів стосовно припинення вогню. Однак ми не можемо знати, чи такі скептичні погляди найближчим часом призведуть до змін у мисленні команди Трампа стосовно росії.

«На жаль, неприємно дивує реакція Посольства Америки: така сильна країна, такий сильний народ – і така слабка реакція. Навіть слово „російська" бояться сказати, говорячи про ракету, що вбила дітей», – висловився Зеленський, коментуючи реакцію посолки США в Україні Бріджит Брінк. В опублікованому пості у мережі X представниця Вашингтона ані словом не згадала, що саме росія атакувала Кривий Ріг. Натомість інші партнери України рішуче засудили путінський режим. Громадська думка, однак, зробила своє, і після балістичного обстрілу Києва 6 квітня пані Брінк написала, що саме рф здійснила атаку на Україну.

«Треба не боятися тиснути на того єдиного, хто цю війну продовжує та ігнорує всі пропозиції світу для її завершення. Треба тиснути на росію, яка обирає вбивства дітей замість припинення вогню. Треба запроваджувати додаткові санкції проти тих, хто не може існувати без ударів балістики по сусідньому народу. Треба робити все можливе для порятунку життів», – закликав Зеленський.

Втім до припинення вогню ще дуже далеко. Одразу після переговорів в Ер-Ріяді, які відбулися наприкінці березня між США, росією та Україною, адміністрація Трампа розрекламувала успіхи, опублікувавши заяви про те, що США досягли домовленості з росією та Україною про «забезпечення безпеки судноплавства, виключення застосування сили та запобігання використанню торговельних суден у військових цілях у Чорному морі».

Деякі українські коментатори одразу зазначили, що це, по суті, своєрідна «легалізація» існуючого статус-кво. У 2023 році після зриву так званої зернової угоди Україна зуміла силовим шляхом створити водний коридор зі своїх портів через Чорне море для торгових суден. Цьому сприяли атаки на флот та інфраструктуру Чорноморського флоту рф, насамперед у Криму. Українські військово-морські безпілотники фактично витіснили більшу частину залишків російського флоту до узбережжя Краснодарського краю в східній частині Чорного моря.

Українські експерти також зазначають, що Україна не атакувала торгові судна чи цивільні порти. Винятком стали паливні бази у портах Криму і Туапсе. З початку російської агресії Україна потопила або пошкодила понад 40 військових кораблів рф.

Проте росія, як прокоментував у Facebook керівник моніторингової групи Інституту чорноморських стратегічних досліджень Андрій Клименко, лише у 2024 році атакувала Одесу 128 балістичними ракетами, а від початку повномасштабного вторгнення пошкодила 33 торговельні судна. За останній місяць таких атак було щонайменше дві. Зокрема 1 квітня російська балістична ракета пошкодила інфраструктуру Одеського порту й торгове судно під прапором Панами. Ще один удар подібної ракети призвів до подальших пошкоджень порту та іншого судна, цього разу під прапором Барбадосу. Четверо сирійських членів екіпажу загинули.

Мало того, у заяві Білого дому про роботу американсько-російської групи було включено пункт, в якому говорилося: «Сполучені Штати допоможуть росії відновити доступ до світового ринку експорту сільськогосподарської продукції та добрив, знизити вартість морського страхування та полегшити доступ до портів і платіжних систем для такого роду транзакцій». Українська влада та експерти сприйняли це як старт послаблення санкцій проти росії.

кремль одразу використав цей пункт для шантажу, заявивши, що угода набуде чинності лише після скасування низки санкцій проти їхнього широкого агросектору. Йдеться не лише про санкції з боку США, а й з боку ЄС. І це фактично паралізувало реалізацію нібито досягнутої домовленості.

Теоретично дещо краще виглядає так зване енергетичне припинення вогню, яке США вважають виконаним. Проте нещодавно Київ звернув увагу й надав інформацію Вашингтона про порушення цієї угоди російською стороною.

Спеціальний представник росії у Вашингтоні

2 квітня до Вашингтона прибув спецпредставник путіна і директор російського фонду прямих інвестицій Кирило Дмитрієв. Упродовж двох днів він провів низку розмов, зокрема із Стівом Віткоффом, спецпредставником Вашингтона на Близькому Сході, який є одним із головних американських переговірників з росією.

Дмитрієв (народився в Києві) – перший високопоставлений російський чиновник, який приїхав до США для переговорів після повномасштабної агресії росії проти України. Як повідомляє Reuters, Білий дім надав короткотерміновий дозвіл на в'їзд до США, адже Дмитрієв перебуває під санкціями США.

eprasa.pl c6718f844b

«Якою б не була ваша політика, діалог між США та росією має значення. Йдеться про побудову більш безпечного та процвітаючого світу для всіх», – написав у мережі X дорогою до столиці США Дмитрієв.

Темами переговорів були війна в Україні, а також поліпшення відносин між росією і США, в тому числі пропозиції щодо реалізації спільних економічних проєктів.

російські ЗМІ з посиланням на Дмитрієва заявили, що за результатами зустрічей у Вашингтоні було досягнуто значного прогресу, в тому числі щодо домовленості про припинення вогню в Україні. За словами посланника, адміністрація Трампа креативна та шаноблива у своєму діалозі з росією. За його словами, американські компанії готові зайняти місце європейських компаній, які пішли з російського ринку. Також почалися переговори про відновлення прямого авіасполучення між росією та США, плюс обговорювалося співробітництво в Арктиці у сфері видобутку рідкоземельних металів.

В інтерв'ю Fox News представник путіна заявив, що адміністрація Трампа досягла значного прогресу в діалозі з росією, і додав, що раніше США не хотіли зрозуміти позицію рф.

«Те, що зробила команда Трампа, – вони зрозуміли, яким може бути простір для рішень, і вони досягли першої деескалації в конфлікті, яка полягає у припиненні ударів по енергетичній інфраструктурі між росією та Україною. Тож ми ведемо хороші дискусії», – сказав Дмитрієв.

Під час розмови з Fox News він сказав, що, незважаючи на українські удари по російській енергетиці, кремль може розглянути питання гарантій безпеки для України.

«Вступ України до НАТО, як сказав наш президент (владімір путін – прим. авт.), абсолютно неможливий, і це, я думаю, було широко визнано, зокрема адміністрацією Трампа. Але ви знаєте, деякі гарантії безпеки в тій чи іншій формі можуть бути прийнятними», – зазначив російський переговірник.

Як зазначають українські ЗМІ, така заява відрізняється від традиційних наративів кремля. Поки що росія виступає проти будь-яких гарантій безпеки для України.

«Стів був дійсно зосереджений на рішеннях. Я думаю, що є розуміння того, як ми можемо рухатися до завершення угоди, і щодо цього було багато обговорень», – оптимістично зауважив представник путіна телеканалу CNN.

Але візит російського посла до столиці США відбувся через кілька днів після того, як Дональд Трамп висловив розчарування відсутністю прогресу росії у переговорах про припинення вогню.

Американські ЗМІ з посиланням на джерела у Білому домі повідомили, що Вашингтон тепер чекає, коли Дмитрієв представить звіт путіну, перш ніж робити подальші кроки.

Bloomberg писав, що офіційні особи США все більше розчаровані тим, що росія затягує переговори. Припинення вогню у Чорному морі не було досягнуто, а рф висунула вимоги пом'якшити американські та європейські санкції.

4 квітня держсекретар США Марко Рубіо наголосив, що Вашингтон спостерігає за діями росії. Упродовж найближчих тижнів, а не місяців, США зможуть оцінити, чи справді кремль готовий до миру.

«Якщо у них буде тактика очікування та затягування, то США не будуть зацікавлені в цьому, а Трамп не проводитиме безкінечно переговорів», – наголосив Рубіо.

«Кошмарна» американська пропозиція

Наприкінці березня громадськості стало відомо, що США підготували новий проєкт угоди, який суттєво відрізняється від першого. Згідно з опублікованою інформацією, адміністрація Трампа розглядала всю допомогу, надану Україні з 2022 року, як борг, який Україна повинна повернути. Президент Дональд Трамп неодноразово говорив про це раніше. Українські ЗМІ, які отримали текст, підтвердили цю інформацію. Йдеться про 120 мільярдів доларів.

Угода передбачає створення Американо-українського інвестиційного фонду реконструкції та розвитку, який має «спільно» управляти українськими земельними ресурсами. Насправді США хочуть отримати повний контроль. Правління Фонду складатиметься з п'яти осіб, троє з яких представлятимуть США та матимуть повне право вето.

Проєкт угоди поширюється на всі корисні копалини, у тому числі нафту і газ, які вже видобуваються і будуть видобуватися в майбутньому на всій території України. Отриманий дохід має бути переведений за кордон. США отримають пріоритетні права на всі нові інфраструктурні проєкти та право вето на продаж української сировини іншим країнам.

Проте в американському документі немає жодного слова про гарантії безпеки, які так необхідні Україні.

Народний депутат Ярослав Железняк, який першим оприлюднив зміст документа, назвав таку угоду «кошмаром». 28 березня Зеленський заявив, що Україна не визнає колишню допомогу США боргом, і наголосив, що Україна не підпише угоди, якщо вона загрожуватиме її членству в ЄС.

Майже місяцем раніше, 28 лютого, президент України прибув до Вашингтона, де одним із кульмінаційних моментів його візиту мало стати підписання рамкової угоди щодо корисних копалин. Але під час зустрічі з Дональдом Трампом виникла суперечка і вона не була підписана.

У наступні тижні українська сторона працювала над потеплінням відносин. Лунала інформація, що ведеться робота над змінами до угоди, яка може бути підписана найближчим часом. Проте в Києві не очікували, що нова американська пропозиція буде сформульована в настільки радикальній формі.

На думку українських коментаторів, у цій ситуації Україні варто продовжувати переговори, домагаючись змін до угоди, але так, щоб не образити Трампа. 4 квітня Зеленський заявив, що Україну на переговорах із США щодо угоди про копалини представлятиме юридична компанія.

В очікуванні чергового російського наступу

Позиція росії на переговорах відображає те, про що Україна говорила від початку: росія не зацікавлена у швидкому, навіть тимчасовому, припиненні вогню.

Трамп сподівався досягти перемир'я до Великодня. Однак росія сподівається, що в найближчі місяці досягне успіхів на полі бою. У березні російська армія окупувала 133 квадратні кілометри території України. Однак, як зазначає аналітична група DeepState, це в шість разів менше порівняно з листопадом 2024 року. Водночас російські втрати значно зросли. Українська армія скрізь, де це можливо, веде активну оборону. На окремих ділянках фронту на Донбасі фронт стабілізовано та ведеться контрудар.

Українські військові та експерти зазначають, що росія не має наміру припиняти бойові дії та готує резерви для нового наступу, який може розпочатися найближчими місяцями. ●

eprasa.pl c6718f844b

ГРОМАДА

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

Перемиський відділ – це не лише Народний дім

У середині березня відбулися загальні звітно-виборчі збори Об'єднання українців у Польщі – відділ у Перемишлі. Учасники підсумували попередню каденцію 2019-2025 років, яка стала часом здобуття великого досвіду. Найбільшим із викликів була відповідь на гуманітарну кризу та допомога Україні. Це також період інтенсивного ремонту Народного дому.

Протягом останніх шести років Перемиський відділ ОУП охоплював шість гуртків – у Хотинці, Ряшеві, Ярославі, Гребенному, Кальникові та Перемишлі. З них найбільше членів має перемиський гурток – аж 231. Загальна кількість членів відділу – 301 особа.

– Помітно, що до організації прийшли нові люди. Але теж частина виїхала до більших міст за межами Підкарпаття. Тим не менш кількість у нашому відділі є стабільною, і навіть маємо прогнози, що у наступній каденції чисельність членів може зрости, – зауважив Ігор Горків, який як голова звітував про діяльність відділу за 2019-2025 роки. Водночас він був оптимістично налаштований через те, що вибори пройшли у всіх гуртках.

Діяльність гуртків Перемиського відділу зосереджувалася переважно на подіях довкола українських місць пам'яті. Серед них можна назвати Павлокому, Млини, цвинтар у селі Молодич, могилу Теофіла Кормоша, засновника Народного дому, якою від минулого року опікується гурток ОУП у Перемишлі. Робота гуртків спиралася також на співпрацю з парафіями, вірянами яких є українська меншина, та з організаціями з України, зокрема товариствами «Надсяння» чи «Любачівщина».

Гуртки провадять теж діяльність у сфері освіти. Наприклад, гурток у Ряшеві підтримує місцевий пункт навчання української мови та організацію там різних відзначень і свят. Тим часом перемиський – надає підтримку місцевій українській школі імені Маркіяна Шашкевича. Він співфінансував поїздки учнів та шкільних колективів на дитячі фестивалі в Кошаліні, Ельблонзі чи поїздку шкільного гурту «Аркан» до Праги. У Перемишлі організація проводить суботні заняття з української мови для дітей-громадян України, які не є учнями «шашкевичівки».

– Останнім часом гурток у Ярославі повідомляє про необхідність розширення пропозиції українських культурних подій у місті та заходів для дітей та молоді, – сказав Ігор Горків. Він підкреслив, що всі без винятку гуртки, які є в Перемиському відділі ОУП, дуже активно долучаються до допомоги Україні.

Велика частина зустрічі була присвячена саме обговоренню теми підтримки України й ЗСУ. Говорили про організацію збору коштів на придбання засобів тактичної медицини, техніки та безпілотників, а також надання гуманітарної допомоги по той бік кордону, зокрема через пункти підтримки для біженців.

– У самому Перемишлі вдалося зробити три благодійні Маланки, де зібрали 30 тисяч доларів на закупівлю тактичної медицини, – звітував Ігор Горків. Голова відділу також розповів про співпрацю з гуманітарними організаціями, завдяки чому вдалося взяти на роботу до Народного дому нових працівників.

– Від початку повномасштабної війни у нашому графіку ми нарахували 950 волонтерів. Також за цей час було 120 працівників, працевлаштованих при відділі. Така кількість була до кінця минулого року. Зараз маємо 40 осіб, – додав голова відділу.

Як він підкреслив, у цей період також почало з'являтися більше інформації в медіа про українську меншину, мігрантів і саме Об'єднання українців у Польщі, зокрема в регіональному тижневику «Życie Podkarpackie» та в програмах Радіо Ряшів.

Під час зборів учасники обговорили фінансові питання відділу ОУП у Перемишлі. Було відзначено, що за останні роки отримано значні кошти на реалізацію проєктів, як-от ремонт НД.

Щодо ремонту, то за представлений період було проведено такі роботи. У 2018 році вдалося відремонтувати гардероби. 2019-й – відбулися основні роботи на горищі, роком пізніше встановили ліфт. У 2021-му тривали важкі будівельні роботи на «нульовому» поверсі – партері. У 2022-2023 роках зроблено 90% від запланованих ремонтних робіт на першому поверсі, другий поверх і горище, а вже у 2024-му була виготовлена протипожежна система, світлопровід, поліхромії, вікна і двері.

Андрій Комар та Михайло Шахмат

Ігор Горків

eprasa.pl c6718f844b

– Це досить багато. Але у 2024 році було не так погано, тому що ми мали ґранти, з яких могли фінансувати утримання будівлі. Що стосується 2025 року, вже знаємо, що він буде жахливим, бо на таку кількість ґрантів не можемо розраховувати. Звісно, менше ґрантів також означає менше подій, де потрібно платити, зокрема, за електроенергію та опалення. Проте цього року витрати для нас будуть високими, – повідомив Ігор Горків.

– Варто підкреслити, що остання каденція Перемиського відділу була дуже напруженим періодом. Пандемія, також функціонування за попередньої влади було нелегким. І, зрештою, початок повномасштабної війни в Україні, яка докорінно змінила теж нашу діяльність. І я знаю, що цей час коштував багато праці та емоцій. Найважливіше те, що нам вдалося, – підкреслив Андрій Комар, заступник голови Об'єднання. Він розповів про розрахунок проєктів Перемиського відділу за останні роки та фінансові аудити.

– Я вважаю, що до повномасштабної війни й зараз Об'єднання українців у Польщі – це дві різні організації. Ми багато чого як організація навчилися. На мою думку, адміністрування проєктів дійсно зараз на високому рівні, – зазначив Андрій Комар.

Під час зборів серед пріоритетів на майбутнє для відділу ОУП у Перемишлі згадано, зокрема, подальші плани ремонту Народного дому, наприклад, ремонт бібліотеки, придбання професійної бібліотечної програми. Також було наголошено на необхідності подальшого розвитку співпраці з іншими організаціями та установами. Учасники зборів звернули увагу на важливість кадрів Об'єднання та інвестування в їхній розвиток. Обговорювали й тему контактів та співпраці з польською громадою на місцях та партнерськими організаціями.

***

У наступній каденції Перемиський відділ ОУП очолюватиме Ігор Горків. До нової управи увійшли заступниця голови Анна Гусейко-Стабішевська, секретарка Катерина Комар-Мацинська, скарбнича Єва Лоза та Михайло Шахмат, Дарія Пульковська, Юстина Грицина, Мар'яна Наливайко-Лозинська і Ярослав Вуйцик – члени управи відділу. Учасники зборів вибрали членів ревізійної комісії, яку очолив Андрій Комар, а також делегатів на З'їзд ОУП у травні. ●

eprasa.pl c6718f844b

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

Віцеміністр Анджей Шептицький зустрівся з лідерами української громади на Вармії та Мазурах

Наприкінці березня в Ольштині відбулася зустріч заступника міністра науки та вищої освіти Анджея Шептицького з лідерами української громади Вармії та Мазур. Під час дискусії обговорювали, зокрема, питання навчання українською мовою, проблеми, пов'язані з підручниками, а також можливість створення науково-дослідного центру, присвяченого національним меншинам.

Віцеміністр Анджей Шептицький

Підручники

Щодо творення етнофілологій, серед яких – і української, міністр наголосив: якщо знайдуться охочі вивчати й викладати цей напрям, його можна організувати. Проте головною проблемою залишається забезпечення мінімальної кількості викладачів. Він також зазначив, що складність може виникнути з фінансуванням напряму в разі невеликої кількості студентів.

Ще одним важливим пунктом обговорень була ситуація з підручниками для навчання української мови. Анджей Шептицький нагадав, що два місяці тому звернувся до сенатора Мацея Живно з проханням втрутитися в цю справу. Також відбулися переговори з міністеркою освіти Катажиною Любнауер, яка заявила про готовність розв'язати проблему, підтримавши нацменшини у створенні підручників або фінансування цієї діяльності з боку міністерства. У крайньому разі, як зауважив Шептицький, підручники могли б бути видані у форматі електронних книг, але їх підготовка має бути професійною. Міністр визнав, що це один із найбільших викликів у сфері освіти української меншини в Польщі.

Нові наукові проєкти

Під час зустрічі також обговорювали можливість створення науково-дослідного центру, присвяченого національним меншинам. Міністр підкреслив, що головною проблемою є пошук науковців, які б залишили роботу в престижних університетах та долучилися до створення нового закладу. Міністерство могло б фінансово підтримати такий проєкт за умови відповідності кадровим вимогам. Шептицький також говорив про можливість запуску спеціальної дослідницької програми в межах Національного центру науки, котра стосувалася б на-

eprasa.pl c6718f844b

ціональних меншин. Однак він наголосив, що це має бути чітко закріплено як державне зобов'язання, аби уникнути ситуації, коли на фінансування таких досліджень почнуть претендувати інші групи, наприклад, релігійні чи сексуальні меншини.

Міністр поінформував учасників зустрічі про доступні джерела фінансування проєктів, пов'язаних з наукою та вищою освітою. Він вказав на два потенційні механізми: міністерські конкурси та безпосередню підтримку важливих наукових ініціатив. Шептицький наголосив, що, якщо представники української громади мають конкретні ідеї для наукових проєктів, варто звертатися до міністерства, щоб обговорити можливості їхньої реалізації. Водночас він підкреслив, що це не стосується безпосередньої підтримки початкових чи середніх шкіл, а лише ініціатив, котрі охоплюють розробку нових методів навчання або наукові дослідження. На зустрічі також обговорювали дослідницьку діяльність з питань української мови на Вармії та Мазурах, а також виклики щодо організації заходів, присвячених Тарасові Шевченку.

Польсько-українські відносини

Міністр Шептицький, посилаючись на політику партії «Польща 2050» Шимона Головні, підкреслив, що його пріоритетом є зменшення суспільних розбіжностей, що має велике значення для національних меншин. У відповідь на занепокоєння, пов'язані з протестами проти культурних подій української громади, журналістка Ярослава Хруник запропонувала активніше просувати ідею дружніх польсько-українських відносин.

Під час обговорення почесний голова Ольштинського відділу Об'єднання українців у Польщі Степан Мігус наголосив на необхідності організувати курси української мови для дітей російськомовних біженців з України. На сьогодні немає законодавчих механізмів, які б дозволяли ефективно впроваджувати такі заняття. Більше того, команда колишнього міністра освіти Пшемислава Чарнека заборонила школам, де діють пункти навчання української мови, приймати громадян України на ці заняття. Водночас у регіоні вже існує 43 освітні пункти та дві школи з українською мовою навчання, що дозволило б без особливих труднощів організувати відповідні курси. Степан Мігус також зазначив, що українська сторона почала активніше працювати з цим питанням, оскільки Консульство України в Польщі нещодавно звернулося із запитом про адреси українських освітніх пунктів у регіоні.

Майбутнє україністики в Ольштині

Ще одним важливим питанням стало відновлення україністики в Ольштині, особливо з огляду на потребу професійних перекладачів. Степан Мігус запропонував розглянути можливість поєднати україністику з іншими напрямами, наприклад, англійською чи германістикою. У відновленні україністики не йдеться про те, щоб усі українці, зокрема випускники школи в Ґурові-Ілавецькому, вступали туди. Важливо, щоб серед студентів були й поляки. У дискусії міністр Анджей Шептицький підкреслив, що вищі навчальні заклади є автономними й міністерство не має повноважень змушувати їх відкривати той чи інший напрям. Він зауважив, що ініціювати відкриття україністики повинно насамперед Посольство України в Польщі, оскільки це входить до його місії. Міністр також зазначив, що перспективнішою альтернативою традиційної філології може стати українознавство – більш міждисциплінарний напрям із кращими можливостями працевлаштування для випускників.

Нові виклики

У підсумках зустрічі директорка української школи в Бартошицях Любомира Тхір звернулася до міністра, як й інші лідери, з проханням підтримати переговори з Міністерством освіти щодо забезпечення підручниками. Вона нагадала, що останній український підручник було видано ще у 2011 році. Міністр висловив готовність допомогти, але зауважив, що слід бути готовими й до нових викликів у польсько-українських відносинах. Серед таких він назвав майбутній вступ України до ЄС, який може вплинути на безплатне навчання українських студентів у польських університетах, що призведе до фінансових втрат для вишів. Також як можливі загрози міністр назвав конкуренцію з боку українських перевізників, сільськогосподарських підприємств та виробників зерна.

Щодо навчання дітей біженців Шептицький заявив, що польська держава не буде фінансувати такі ініціативи, оскільки це питання має також політичне значення. Він згадав, що президент України Володимир Зеленський на останній зустрічі з представниками української меншини в Польщі пообіцяв заохочувати польську сторону до фінансування такого навчання, а якщо цього не станеться – знайти кошти самостійно.

Міністр Анджей Шептицький розповів також, що запропонував дослідниці Йоанні Конєчній-Саламатін організувати конференцію, присвячену українству в Польщі в широкому контексті, охоплюючи теми національної меншини, мігрантів та біженців. Він закликав учасників зустрічі долучитися до ініціативи та пропонувати науковців, які можуть виступити на конференції з доповідями.

Міністр теж заявив про відкритість до підтримки інноваційних публікацій чи конференцій на тему польсько-українських відносин, зокрема й популярно-наукових заходів. Учасники дискусії погодилися, що постійним викликом залишається формування позитивного іміджу українців у Польщі. А це означає необхідність боротьби з антиукраїнськими настроями, які дуже часто виходять із середовища радикальної партії «Конфедерація». Останнього разу вони перешкоджали організації в регіоні шевченківських концертів, бо вважають, що Кобзар закликав до польсько-української ворожнечі. Конфедерати атакують бургомістра Кентшина та вармінсько-мазурського воєводу за те, що вони надали зал для концерту. Результат може бути такий, що наступного разу український захід не отримає необхідної підтримки не через упередження до українців, а щоб уникнути проблем. Найгірше, що немає чітких правових врегулювань, які б дозволили покарати тих, хто поширює ненависть. Тим часом нещодавно Ольштин та регіон відвідав російський посол, котрий офіційно не може виїжджати на відстань 100 кілометрів від посольства. Він поклав квіти до радянських пам'ятників і демонстрував георгіївську стрічку… ●

eprasa.pl c6718f844b

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

«Закінчення школи з гуртожитком – це повна підготовка до життя»

Школу творять учні та педагоги. Останні під час «відкритих дверей» в українській школі в Ґурові-Ілавецькому переконували, що немає кращого місця для розвитку молодої людини, яка хоче формувати свою національну ідентичність.

– День відкритих дверей – це для нас особливе свято, і завжди хочемо, щоб воно було цікавим для майбутніх учнів, – підкреслила віцедиректорка школи Олександра Латанишин. Щоб свято ще більше приваблювало, цього разу його поєднали з концертом, який завершив Міжнародну науково-практичну конференцію «Традиційні та інноваційні тенденції хореографічного мистецтва», котра відбувалася у стінах цього навчального закладу.

– Ми усвідомлюємо, що у Польщі є багато добрих середніх шкіл. Не поступаючись їм дидактичним чи виховним рівнем, ми додатково даємо учням можливість збереження та розвитку української ідентичності. Це школа XXI століття і з огляду на будинки, обладнання чи сімейну атмосферу, – відзначила Олександра Латанишин, згадуючи, що минулого року всі учні успішно склали атестат зрілості.

День відкритих дверей передбачав коротку зустріч із дирекцією, розповіді про школу теперішніх учнів, ознайомлення з гуртожитком, широкою пропозицією шкільних гуртків тощо. Над програмою цієї події працювала, зокрема, вчителька Оксана Ситчик. Вона підкреслила, що сьогодні дуже складно привабити молодь. Щоб справитися з цим завданням, вирішили однією з розваг зробити квест-кімнати. Ідея полягала у тому, що молодь має розв'язати математичні та логічні завдання, проявити фотографічні вміння чи знайти скарб у просторах гуртожитку.

– Ми не сподівалися аж такого зацікавлення. Усіх кандидатів, разом із початковою школою, було понад 50 осіб. Це дуже обнадіює, – зауважила вчителька. Анонімна анкета показала, що вже половина з них хоче саме тут продовжити навчання. А це означає, що у вересні цілком реально створити два перші класи ліцеїстів.

– Батьки та учні особливу увагу звертають на рівень навчання. Він у нашій школі є дуже високим, на що вказує хоча б рейтинг престижного видання «Перспективи». До того ж маємо багато позаурочних занять, якісну опіку в гуртожитку й сімейну атмосферу, – переконує Оксана Ситчик.

Серед розваг Дня відкритих дверей була й система віртуальної реальності. Для цього використовували спеціальні окуляри 3D, які презентував учитель Вітольд Козубель. Він отримав їх для школи у рамах ґранту. Завдяки цій системі учні могли пірнути в глибини океану або піднятися на вершину гір, відчуваючи все як реальні дії.

– Такі окуляри застосовуємо при вивченні всіх предметів – від біології, де можна «зайти» всередину організму, побачити клітину з різних перспектив, історії, де можна проводити віртуальні екскурсії історичними місцями, до математики й ознайомлення з різними розрізами, – пояснив вчитель.

В Україні таку систему використовують, наприклад, для навчання саперів та загалом у вищих навчальних закладах, де студенти проводять віртуальні медичні операції. В обох випадках помилка не коштує людського життя. Пояснюючи, якою є роль вчителя у світі таких технологій, Вітольд Козубель зауважив, що необхідно навчити учнів розумного користування ними й підготувати до самостійного навчання. Остання навичка – особливо важлива, адже школу ми закінчимо, а технології постійно змінюються і розвиваються, тому людина мусить вміти навчатися самостійно. Безпека, добре оснащення, фахові кадри, багато безплатних додаткових занять, за які в деяких навчальних закладах треба платити, – це переваги школи,

eprasa.pl c6718f844b

котрі перераховує Вітольд Козубель. Їх називає і керівник гуртожитку Мирослав Олійник. Він підкреслює, що майже 70% учнів проживає саме в гуртожитку. Там після школи вони мають можливість брати участь у додаткових заняттях з предметів та різних гуртках: наукових, за зацікавленням, спортивних, співу, танцю тощо.

– Тут у натуральний спосіб молода людина вчиться й суспільних компетенцій. Зокрема, толерантності й співіснування з іншими. Отже, життя в гуртожитку – це щось набагато більше, ніж спання чи харчування. Я вважаю, що закінчення школи з гуртожитком – це повна підготовка до життя, – говорить Мирослав Олійник і називає чергові переваги гуртожитку, як дво- і тримісні кімнати та сніданки й вечері у формі шведського столу. За стравами можна підходити кілька разів за однієї умови – не марнувати й викидати їжу.

– Часом маю враження, що учні у нас в більшій безпеці, ніж у себе вдома, – ділиться спостереженнями Мирослав Олійник, згадуючи про постійну опіку вихователів. До того ж вдома теж можуть бути загрози, якщо дитина піде на концерт чи до міста. За останні роки Мирослав Олійник не пригадує собі ситуації, у якій щось поганого сталося з котримсь із підопічних. Водночас не треба бути наївним, бо молодь завжди буде пробувати щось небезпечне чи заборонене – таку має натуру. Однак те саме відбувається, коли діти живуть вдома. У гуртожитку спрацьовує також система товариської допомоги, тобто учні, здібні з конкретних предметів, допомагають тим, які мають проблеми. Підсумовуючи, Мирослав Олійник звернув увагу й на те, що загалом атмосфера малих містечок, де все краще видно і більшість мешканців знає одне одного, додатково сприяє безпеці.

Серед тих, хто приглядався до школи, був Володимир Петюк з Ґіжицька, одна з дочок якого навчається у Ґурові-Ілавецькому, а друга планує. Він підкреслив, що тут є клімат, рідна мова і справжні людські відносини. Молодша доня ще не закінчила восьмого класу, а вже живе цим ліцеєм. Постійно заглядає на сайт школи, придивляється до старшої сестри, розпитує.

– У нашій хаті постійно говорилося українською мовою – так доньок навчила покійна мама, – розповідає Володимир Петюк, чоловік Вікторії Петюк, багаторічної секретарки Мазурського відділу та ґіжицького гуртка Об'єднання українців у Польщі, життя якої передчасно обірвалося на початку цього року.

Вибір навчатися у цій школі 15 років тому зробив і Мартин Богун. Звісно, рішення не могло бути іншим. Школу знав змалку, бо жив у Ґурові-Ілавецькому, а його батько був багатолітнім керівником шкільного ансамблю «Думка». Переступивши шкільний поріг, Мартин теж поповнив ряди танцюристів. Школа дозволила йому розвивати артистичні таланти. Саме тут створив свій перший гурт «Білий берег», з яким багато концертував. А з «Думкою» вдалося побачити різні куточки світу: Бельгію, Німеччину, Україну, Словаччину та інші. Школа дала також друзів, з якими донині підтримує зв'язок.

– Ця школа була просто другим домом. З того першого я виходив ранком і повертався пізнього вечора після «Думки», «Журавки», хору «Щедрик» та інших хореографічно-вокальних занять. За це все я дуже вдячний, – згадує Мартин. Навчання він продовжив в університеті, де закінчив магістратуру. Працює у сфері страхування й залишається музикантом. Школі вдячний ще й за те, що навчила впевненості в собі та відкритості до людей. ●

eprasa.pl c6718f844b

Леся САМЧИНСЬКА
Фото з Вікіпедії

Коли театр – це життя

Марія Садовська-Барілотті

«Акторка, режисерка, новаторка» – саме так говорили би про Марію Тобілевич сьогодні. Але вона жила і творила в XIX столітті – в епоху, коли жінки рідко ставали відомими. Проте тільки не Марія. Вона довела, що українська жінка може бути не тільки берегинею, а й рушійною силою мистецтва. Ця тендітна талановита співачка й акторка не лише неперевершено грала на сцені, а й вдосконалювала театральне мистецтво, запроваджуючи нові режисерські підходи.

Середнього зросту, худорлява, з проникливими очима і виразними рисами обличчя. Темне волосся зібране у скромний вузол. Не показний, але зі смаком підібраний одяг в національному стилі. Так виглядала Марія Костянтинівна Тобілевич – відома оперна співачка та акторка 70-х – 80-х років 19 століття, також знана як Марія Садовська-Барілотті. У ній не було екстравагантності, пафосності чи демонстративності, але була неймовірна внутрішня сила та безмежна енергетика, що і робило її особливою.

Народилася Марія 17 квітня 1855 року в селі Кам'яно-Костувате (нині Миколаївська область) у відомій сім'ї Тобілевичів, де панувала любов до української культури. Родина Тобілевичів всіляко підтримувала українське мистецтво, яке в ті часи мусило боротися за кожен подих через постійні заборони й русифікацію. Брати Марії – Іван Карпенко-Карий, Панас Саксаганський і Микола Садовський – стали визначними постатями українського театру, тож Марія не могла залишитися осторонь цієї справи. Вона виросла в атмосфері, де мистецтво було частиною щоденного життя.

В юності дівчина всерйоз зацікавилась театром і музикою, адже мала чудовий музичний слух і виняткової краси голос (сопрано), який отримала від мами – Євдокії Садовської. В Єлисаветграді, куди переїхала родина Тобілевичів, в 1873 році Марія закінчила жіночу гімназію, здобувши фах вчительки. Свій перший досвід гри на сцені вона отримала, працюючи в народній школі для бідних – співала на учнівських вечорах, виступала в драматичному гуртку, для якого власноруч шила костюми.

Якось в родині Тобілевичів гостював композитор Петро Ніщинський. Почувши голос Марії у музичній виставі «Назар Стодоля» театрального гуртка, створеного Марком Кропивницьким, захоплено вигукнув до дівчини: «Ваша доля – то сцена. Таким голосом рідко кого наділяє природа!» Слова композитора виявилися пророчими.

Професійний мистецький шлях Марія розпочала у 1876 році в складі театральної трупи під керівництвом Кропивницького, куди пішла проти волі своїх батьків. Невдоволення батьків легко зрозуміти, адже у ті часи акторська справа була сутужною: доводилося їздити по різних містах, мешкати в дуже скромних умовах та й вагомого статку це не давало. Проте Марію такі умови не лякали, адже вона займалася покликанням свого єства. Молода дівчина не просто співала оперні арії та грала ролі у виставах за п'єсами українських письменників, вона ними жила. І кожен її вихід на сцену був мистецтвом – без зайвого пафосу, але справжній. Нова акторка зразу привернула увагу публіки своєю природністю гри, вмінням передавати емоції та чарівним голосом. Марія вміло поєднувала драматизм із ніжністю, створюючи глибокі образи, що й зачаровувало глядачів.

Сценічна майстерність Марії Тобілевич базувалася на отриманій нею освіті та глибокому розумінні персонажів. Особливу увагу вона приділяла психологізму образів, що було новим для українського театру того часу. Серед її найвідоміших ролей були Катерина з «Наталки Полтавки» Івана Котляревського, Одарка зі «Сватання на Гончарівці» Григорія Квітки-Основ'яненка, Харитина з «Наймички» Івана Карпенка-Карого. Граючи в українських виставах, акторка сприяла популяризації вітчизняного театру і демонструвала, що він може бути не гіршим не тільки за російський, але й за європейський.

Попри шалену відданість сцені, було у Марії за лаштунками і особисте життя. В 1973 році акторка знайомиться з молодим музикантом і співаком – італійцем Барілотті. Це знайомство переросло у кохання, яке закінчилося шлюбом, народженням п'ятьох дітей (з усіх вижила лише одна донька) і подвійним прізвищем для Марії. Молодята переїхали до Італії і Садовська-Барілотті почала виступати в місцевій опері. Однак усі Тобілевичі були проти цього шлюбу, адже вважали, що Марія даремно марнує

eprasa.pl c6718f844b

свій талант на «дешеві оперети» замість того, щоб грати на великій сцені у справжній драматургії. З часом стало зрозуміло, що шлюб з легковажним італійцем, який виявився гульвісою, не склався, і Марія разом з донькою повернулася до рідної України, аби продовжити займатися улюбленою справою.

Тож після короткочасної перерви 1883 року Марія Карпівна повернулася на сцену, приєднавшись до української трупи Марка Кропивницького. Пізніше почала виступати під дівочим прізвищем Садовська разом з трупами Михайла Старицького, Миколи Садовського та Панаса Саксаганського. Талант Марії Тобілевич-Садовської розквітав. До неї прийшло справжнє визнання. За її неймовірний мелодійний голос співачку величають «соловейком української сцени». Про нову театральну приму говорять за світськими бесідами та пишуть в газетах, її запрошують до найвідоміших труп того часу.

Марія не сходить зі сцени й виступає у Києві, Харкові, Полтаві, Одесі, Львові. Поступово вона розвиває власний стиль акторської гри та режисури і стає однією з перших жінок-режисерок українського театру, працює над постановками українських драматургів, сприяє розширенню репертуару, включаючи нові українські п'єси. Вона прагне глибокого розуміння персонажів, уникаючи театральних шаблонів і надмірного пафосу, що було характерним для театру того часу. Будучи режисеркою, Тобілевич навчала молодих акторів і працювала над тим, щоб вони не просто грали, а жили ролями. Марія Карпівна привнесла в український театр новий напрям – реалістичний стиль у виконанні ролей, глибину переживання, увагу до деталей, справжність. Це стало значним кроком для вітчизняного театру.

Проте не обійшлося й без конкуренції. Суперницею Марії Тобілевич-Садовської на сцені була відома українська акторка Марія Заньковецька. Вони по черзі грали у п'єсах одні й ті ж головні ролі та змагалися за овації глядачів. Але 1889 року Заньковецька разом з Миколою Садовським залишила театральну трупу, в результаті чого корифеям українського театру Саксаганському і Карпенко-Карому довелось створити новий театр, в якому тепер виступала лише одна прима. І це була Марія Тобілевич-Садовська.

В кінці 1880-х Марія вдруге вийшла заміж – за актора і співака Дениса Петрова, який був родом з Бердянська, працював у консерваторії і допомагав Марії у підготовці до співочих партій. Закохані побралися прямо на гастролях, після вистави «Наталка Полтавка», в якій Марія грала Наталку, а Денис – Петра. Незабаром у пари народилися донька та син. Проте і цей шлюб важко було назвати щасливим, бо Денис, як і попередній чоловік, виявився гультяєм і полюбляв азартні ігри й вино. Але Марія закривала на це очі й продовжувала працювати й віддавати себе сцені. Позаяк стільки всього ще треба було втілити у життя – український театр та опера лише почали завойовувати європейську популярність…

На жаль, тривалі сценічні навантаження, переїзди з міста у місто, постійні виступи та чисельні пологи підірвали здоров'я Марії Карпівни, адже вона практично не відпочивала. В січні 1891 року вона зіграла свою останню роль на сцені Одеського театру. Під час виступу акторці раптово стало погано. Проте вона вирішила не викликати лікаря, а дограла свій улюблений образ Софії у п'єсі Старицького «Безталанна», вийшла за куліси і втратила свідомість. На фінальний поклон Марія вже не з'явилася – її, лежачу й непритомну, відвезли додому. Після цього акторка так і не підвелася з ліжка. Причину хвороби лікарі визначити так і не змогли, а лікування не дало результатів. Тож Марія Тобілевич-Садовська неймовірно швидко «згоріла» за кілька місяців – 27 березня 1891 року у віці 36 років вона залишила світ.

За свої 12 років сценічної діяльності Марія Карпівна виступила майже у всіх жіночих партіях українських опер («Наталка Полтавка», «Запорожець за Дунаєм», «Утоплена» та багато інших), а також зіграла головні ролі у багатьох драматичних і комедійних виставах. Ролі, постановки та сміливість Марії Тобілевич відкрили новий етап розвитку вітчизняної сцени. У часи, коли режисурою займалися здебільшого чоловіки, вона змогла довести, що театр – це передусім талант, а не гендерна справа. Вона не боялася створювати щось нове, експериментувати і змінювати традиції. Марія Тобілевич довела, що український театр існує, і що він може бути справжнім, глибоким і сильним, а її підхід та режисерські методи суттєво вплинули на наступне покоління українських акторів.

Тридцять шість років – це надто малий проміжок життя, щоб встигнути все, але достатній, щоб залишити по собі культурну спадщину на віки. Тим паче, що справжнє мистецтво не вмирає: свій талант і солов'їний голос Марія передала власним дітям – її доньки пов'язали життя з акторською справою та оперою, син теж став оперним співаком. Нині у родинному будинку Марії Тобілевич у місті Кропивницький функціонує літературно-меморіальний музей. А кожного року в дату її смерті, 27 березня, відзначається Міжнародний день театру. ●

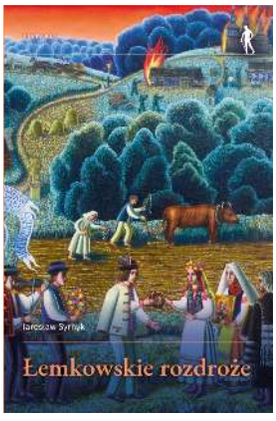

Рекомендуємо придбати книгу професора історії та працівника Інституту етнології та культурної антропології Вроцлавського університету Ярослава Сирника – «Лемківські перехрестя».

У своїй книзі професор взявся за кілька ключових дослідницьких завдань, як-от аналіз впливу подій 40-х років минулого століття на настрої лемків, їхню участь у різних формуваннях і подальшу міфологізацію цих подій.
Історик також розглядає, як цей досвід зараз використовують для створення образу, серед іншого, ідентичності нащадків переселенців з Лемківщини.

Ви можете замовити її у видавництві:
Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Pl. Uniwersytecki 15, 50-137 Wrocław
Та інтернет-книгарні: **тел. 71 375 2809, 518 355 632**

eprasa.pl c6718f844b

Лемківска Ватра в Ждині

Łemkowska Watra w Zdyni

18 - 20.07.2025

XXXV

Лемківский Кермеш в Вільхівци

Łemkowski Kermesz w Olchowcu

24-25.05.2025

Об'єднання лемків повідомляє, що змінилися години роботи офісу Головної управи ОЛ у Горлицях (ul. Jagiełły 2, 38-300 Gorlice).
Вівторок – 9:00 – 12:45 |14:00 – 16:00

Адреса для листування:
Biuro Główne Zarządu ZŁ
ul. Jagiełły 2, 38-300 Gorlice
електронна адреса: lemkounion@poczta.onet.pl
Моб.: +48 531 925 922

Розклад роботи Центру культури ім. Б.І. Антонича (pl. Dworzysko 5, 38-300 Gorlice)
Понеділок: 9:30 – 13:15
Середа: 8:00 – 16:00
Четвер: 8:00 – 13:00

eprasa.pl c6718f844b

РЕЦЕНЗІЇ

Ярослава Кобилко, «Українська мова. Довідник-порадник для учнів із Польщі». Ґіжицько-Венґожево, 2024. – 195 с.

Микола ДУПЛЯК

Корисна публікація з українознавства

Український читач у Польщі може радіти новій публікації з української мови, що появилася минулого року на українському електронному порталі фонду «Просвіта» в польському місті Валч. Видання розраховане на учнів польських початкових шкіл з українською мовою навчання.

Авторка – довголітня вчителька української мови в Ґіжицьку, невтомна працівниця на культурній ниві українців у Польщі. Прикметно, що пані Ярослава народилася в другому поколінні українців, запроторених із Закерзоння на заслання на понімецьких землях Польщі в 1947 році. Завдяки дбайливим і свідомим батькам закінчила українську філологію у Варшавському університеті. Окрім того, щоб навчати рідної мови нащадків депортованих українців, була ініціаторкою та співорганізаторкою воєводських, регіональних шкільних заходів і конкурсів з участю дітей і молоді. Брала участь у конференціях, курсах і семінарах. Разом зі своїми учнями була також учасницею літньої сесії Міжнародної школи україністики при Національній академії наук України. Вона – авторка програм навчання української мови та численних статей, сценаріїв і проєктів. За її заслуги в педагогічній праці Міністерство освіти нагородило її медаллю.

Поза тим, вона – редакторка журналу «Рідна мова» та членкиня редакції Українського освітнього порталу в Польщі, підручникової групи при фонді «Просвіта» та інших освітніх установ. Про її працю з дітьми українського роду та навчання рідної мови довідуємось з Українського освітнього порталу.

У вступному слові до школярів авторка зізнається, що книжка допоможе їм у швидкий та практичний спосіб пізнати велике багатство української мови, допоможе збагачувати їхні знання та розвивати вміння. Вона правильно називає свою книжку довідником-порадником. Це ж бо своєрідний мовний калейдоскоп.

У першому розділі Ярослава Кобилко пропонує читачам збірку гарних віршів українських авторів для дітей, які варто вивчити на пам'ять. Кожен вірш ілюстрований гарною кольоровою світлиною. Усіх віршів 24. Шкода, що між ними немає віршів Василя Симоненка та Василя Стуса, але ж довідник – це не хрестоматія.

Кожного року 27 жовтня в Україні відзначають День української писемності та мови, а 21 лютого – міжнародний день рідної мови. Так і годиться, бо впродовж довгих років російського поневолення України її всіляко переслідували та обмежували її вживання. Авторка нагадує читачам про патріотичний обов'язок кожного українця – вивчати рідну мову та спілкуватися нею, бо мова – це наш національний скарб. Книжку збагачує цікава наукова стаття професора Михайла Лесіва «Українські говірки в Польщі».

У другому розділі авторка присвятила окреме місце обговоренню стилів української мови, мовознавству та словникам. Одначе основне місце займають тут фонетика, морфологія та синтаксис. Це корисно для тих, хто вивчає українську мову, і тих, хто багато знає. Часто українські слова перекладаються польськими. Відрадно, що наведені приклади українських слів при відмінюванні позначаються наголосом. Названий вище матеріал доповнює українсько-польсько-англійський словничок, запропоновані слова, які варто любити, тощо. При цьому знаходимо тут приклади синонімів, антонімів, паронімів, фразеологізмів, прислів'їв і приказок, народних порівнянь і пісень, гумору, загадок, лічилок, скоромовок, народних ігор, казок, легенд і переказів, молитв тощо. Дальше слідують зразки української поезії, прози та драматургії. Таке багатство тем корисне не лише для учнів початкових шкіл, але й для кожної інтелігентної людини. Шкода, що книжка вийшла лише в електронному варіанті, бо це обмежує користування нею.

Дуже доречно поміщено тут зразки висловлювань українських письменників про рідну мову. Те ж саме можна сказати про афоризми Тараса Шевченка.

Третій розділ книжки виповнює «Наш етикет на кожен день». Це основна інформація щодо культури української мови. Як відмічає авторка, «етикет треба знати, щоб успішно з кимось розмовляти та гарно поводитись у товаристві». Читач знайде тут багато корисних зразків доброї поведінки, чимало добрих порад, довідається також, чому корисно бути пластуном. Виховний та патріотичний аспект поміщених матеріалів проявляється всюди.

Окреме місце в книжці присвячено релігійним традиціям в українській хаті, таким як: Святвечір, Великдень тощо. Читач знайде тут також окрему інформацію про Тараса Шевченка, про українську музику та наших славних співаків, про українське кіно, театр. Учні знайдуть тут цікаву інформацію про подорожі по Європі й до Києва. Шкода, що Україні не присвячено тут більше місця.

Книжку доповнюють сценарії «Пригода Коника-Стрибунця» (який склали учні Ярослави Кобилко) та «Шефова Мурашок та інших комах». Очевидно, можна мати деякі зауваження щодо мови цих сценаріїв. Незначні правописні чи мовні недоліки трапляються, але вони ледве помітні.

У книжці вміщено біля двадцяти гарних кольорових світлин із життя українських школярів у Польщі та бібліографію.

На мою думку, книжка Ярослави Кобилко – це не лише довідник-порадник для учнів початкових шкіл, це – своєрідне джерело знання з українознавства, корисне і для учнів, і для студентів, і для дорослих людей, які шанують себе та дбають про збереження рідного слова в своїх родинах, або забувши бажають вивчити його. Тим більше, що в Польщі майже немає підручників української мови для учнів і студентів у школах, в яких ведеться навчання української мови. Саме тому було б бажано, аби «Українську мову» Ярослави Кобилко можна було придбати в паперовому форматі в книгарнях. Та добре хоч, що її можна прочитати на українському електронному порталі фонду «Просвіта», який очолює історик і педагог Марко Сирник.

Рецензовану книжку можна прочитати на Українському освітньому порталі за адресою **www.osvita.org.pl**. ●

eprasa.pl c6718f844b

Sprzedam dom jednorodzinny w miejscowości Hańczowa, gm. Uście Gorlickie, pow. gorlicki, woj. małopolskie

Powierzchnia całkowita – 220 m kw
Działka o powierzchni – 0.08 ha
Rok budowy – 2011 (oddany do użytku w 2016 roku)
Liczba pokoi – 8 (3 z balkonami)
Liczba łazienek – 3
Liczba garaży – 2
70% mieszkańców miejscowości – Łemkowie.

W najbliższej odległości od domu znajdziesz:
2 km – sklepy, urząd pocztowy, restauracje
2 km – Kościół/Cerkiew w Wysowej-Zdrój
3 km – Park Wodny Wysowa-Zdrój
3,5 km – Ośrodek Uzdrowiskowy
28 km – Krynica-Zdrój
29 km – Gorlice

Kontakt: +17324047616
mirkyr@icloud.com

Управа Кошалінського відділу Об'єднання українців у Польщі, Дирекція Загальноосвітнього ліцею ім. Т. Шевченка у Білому Борі, Управа фонду ДЕКА, яка веде Початкову школу ім. Т. Шевченка в Білому Борі, запрошують на

VI УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ТАБІР,
який відбудеться **28 червня – 6 липня 2025 року (9 днів)в Білому Борі**

Організатори забезпечують: ● нічліги та харчування (сніданки, обіди, вечері) ● опіку інструкторів ● добрі умови ● екскурсії – поїздки до озера і моря ● спортивні змагання ● навчання українських пісень ● та інші атракції.
Приймаємо зголошення дітей від III до VIII класу початкової школи.
Кількість місць обмежена.
Контакт і зголошення – домівка ОУП в Кошаліні: тел. 94 342 64 70 або 503 005 378,
електронна адреса: zup_koszalin@wp.pl biuro@admedia-consulting.pl
Запрошуємо!

Шановні батьки, вчителі та друзі Комплексу загальноосвітніх шкіл № 2 ім. Маркіяна Шашкевича в Перемишлі
Розраховуючи доходи за 2024 рік, кожен з Вас може передати 1,5% податку на громадські організації.
Щоб підтримати нашу школу, будь ласка, заповніть форму PIT і вкажіть:
номер KRS: **0000207472** cel szczegółowy: **99890**
Перерахування 1,5% податку жодним чином не обтяжує платника податків. Ми розраховуємо на Вашу доброзичливість! Гарантуємо, що отримані кошти будуть повністю використані на потреби дітей і школи. Дякуємо Вам!

eprasa.pl c6718f844b

50-й ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКИХ ДИТЯЧИХ АНСАМБЛІВ КОШАЛІН 2025

відбудеться **31 травня – 1 червня 2025 року** (субота, неділя) в Балтійському драматичному театрі у Кошаліні на вулиці Театральна Площа 1 (Plac Teatralny 1)

Зголошення про участь ансамблів просимо пересилати листом **до 5 травня ц.р.** на адресу:
Związek Ukraińców w Polsce, Zarząd Oddziału w Koszalinie, ul. J. Piłsudskiego 6/1, 75-500 Koszalin
тел.: **94 /342-64-70**, **884-994-009**, **zup_koszalin@wp.pl**

Заохочуємо до участі всі ансамблі, особливо кабаре та інструментальні групи! БЕЗ КАЗОК!

У заяві слід подати: ● назву ансамблю ● місцевість ● ім'я та прізвище керівника, а також його електронну адресу і телефон ● тему, заголовок, час тривання програми, рід виступів (субота – не довше 15 хв.; неділя – 10 хв.) ● кількість виконавців та опікунів (1 на 15 дітей) ● кількість мікрофонів тощо.

Управа відділу ОУП у Кошаліні

Zadanie dofinansowano ze środków Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
Zadanie publiczne jest współfinansowane ze środków Gminy Miasta Koszalina
Zadanie publiczne jest współfinansowane z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego
Zadanie dofinansowano ze środków Budżetu Państwa (Działalność zmierzająca do ochrony, zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości ukraińskiej . * Dziecięce Festiwale i Konkursy)

Ельблонзький відділ Об'єднання українців у Польщі запрошує на

57-й ДИТЯЧИЙ ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

17-18 травня 2025 року, Театр ім. А. Севрука в Ельблонзі, вул. Театральна 11.

Заявки про участь дітей слід надсилати **до 18 квітня 2025 року** на сторінці: **dfku.oup.elblag.pl**
Час виступу кожної групи – не більше 15 хвилин. Кількість дорослих опікунів – 1 опікун на 15 дітей.
Організатори забезпечують нічліги і харчування. Приїзд за свій рахунок.
Організатори залишають за собою право до скорочення програми. В разі проблем з доступом та іншими питаннями звертайтеся до: mirek.prytula@wp.pl ihor.sulym@gmail.com
або за телефоном 605-295-005 (Мирослав Притула)

Організатори

«Не хочемо, брати, залишати вас у незнанні щодо померлих, – щоб ви не сумували, як інші, що не мають надії» (Сол 4,13)

Українське вчительське товариство в Польщі висловлює Тобі,
Миросю, та Твоїй родині
щирі співчуття у зв'язку з важкою втратою.
Пішла з життя найдорожча та найрідніша для Вас людина.
Неймовірно тяжко пережити таку втрату.
У цей важкий для Вас час ми разом з Вами низько схиляємо голову у скорботі.
Світи, Боже,
МИХАЙЛОВІ КОВАЛЬСЬКОМУ
дорогу до раю....
Вічна Йому пам'ять і Царство Небесне!

4 квітня на 89-му році життя відійшла у вічність
† ВІРА БАРАН
Дочці Анні Служалі,
багаторічній голові асунського і асунсько-молтайнського гуртків Об'єднання українців у Польщі,
дочці Євгенії Качмар, синові Іванові Баран
з дітьми і онуками та усій родині
висловлюємо слова співчуття,
єднаючись у скорботі та сумові.
Хай вармінсько-мазурська земля, в якій 7 квітня на цвинтарі в Молтайнах спочила поряд із сином Степаном та чоловіком Мар'яном після останнього прощання в рідному храмі в Асунах, буде Їй пухом як рідна материнська на Підляшші.

Голова, управа і рада Ольштинського відділу ОУП

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1700 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl c6718f844b

Przekaż 1,5 % na rzecz dzieci
ze szkół w Białym Borze
oraz punktów nauczania

Передайте 1,5% дітям зі шкіл
у Білому Борі
та навчальних пунктів

KRS nr 0000138192 KIWANIS

1,5%
PODATEK DOCHODOWY

Wspieraj dzieci - przekaż podatek!

Związek Ukraińców w Polsce

KIWANIS INTERNATIONAL — SERVING THE CHILDREN OF THE WORLD

więcej informacji: www.liceum-bialybor.pl · www.sp2bbor.eu

Змінюємося завдяки Вам, змінюємося для Вас!

ПЕРЕДАЙ 1,5% СВОГО ПОДАТКУ
НА ВІДБУДОВУ НАРОДНОГО ДОМУ

KRS: **0000564708**
cel szczegółowy: **Narodnyj Dim**

1,5%

prasa.pl c6718f844b